

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Maria Ibarguren Iparragirre

*Azpeitia,
Gipuzkoa
(1922)*

Aurkibidea

Biografia

Azpeitiko Odria auzoko Odriabidabe baserrian jaioa 1922an. Aita Odriabidabekoa eta ama Aizarnakoa zituen, eta 12 anai-arreba ziren sendian. Eskolan, auzoko Orkazagirre baserrian ibili zen. Baserritik bizi ziren, eta esnea eta arrautzak saltzera Azpeitira eta sagar salmenta egitera Eibarrera joaten zen 16 urterako. Eskola amaitu aurretik neskame lanetara joan zen Orandaundi baserrira, eta, ondoren, Azpeitiko "zapateiko" dendan aritu zen arropa saltzen. Donostiako 'Pension Lasan eta 'Casa Nicolasa'n aritu zen neskame, besteak beste. Franco eta bere soldaduak gertutik ezagutu zituen, haiek zerbitzatzea suertatu baizitzaion. 27 urterekin ezkondu eta Zumarragara joan zen bizitzera. Han, Toki Alai taberna zabaldu zuen.

Zintak

AZP-071

- **Proiektua:** Azpeitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2010-09-14
- **Iraupena:** 61 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxeberria, Eider
- **Transkribatzailea(k):** Etxeberria, Eider

Pasarteak

1. Menda-erratzak saltzen

- **Erref:** AZP-071/003
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:03:54. **Bukatu:** 00:05:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Natura » Meteorologia

Menda-erratzak egiten zituzten, etxeko garbiketa egitean menda-usaina uzteko. Menda-erratzak nola egiten zituzten azaltzen du. Azokan ez zuten leku finkorik. Asteartetan izaten zen azoka, eta goizean goiz joaten ziren.

- Eta basarrin plazan beste zer bait baldin bazeuen, erretzak ordun eiten zien, mende-erratzak. Ordun etxeako etxia pasatzeko ta menda-usaiñe lagatzen zula eta iten gendun mordue eta haiek'e plazara eramaten giñun.
- Haiek'e saldu itten zittuzuen?
- Bai, bakizu, ez zeon ba nundik ba.
- Nola itten zituzuen menda-erratzak?
- Menda-erratzak? Jolin, mendia zelaietan egoten zan ta hartaka hartu, dana bana-banaka ipiñi, lotu.
- Zerekin lotzen zittuzuen?
- Beakin.
- Beakin?
- Beakin, nola zailla zagon hura etetzen, ta harekin lotu eta zea, menda-erratz mordue. Zenbat eta gehio in ta nahio, ta ordun basarritar mendia asko juten zan zelaira. Ta holaxe bizi giñan.
- Dirue ateratzen zan?
- Bai, hoixe, besteik ez zeon ta, ahal dan bezela ordun.
- Eta azokan pueston bat bazeukezuen?
- Ez, kargaderu... lekue zegon lekun.
- Jun eta jarri itten ziñeten?
- Bai, lekue zegon lekun jarri ta...
- Ze egunetan itten zan azoka?
- Astearten.
- Asteartetan?
- Bai, egunero ez zan eitten.
- Goizean goizo jun beharko zenduen ez?
- Bai, goizen goiz edo ahal dan goizena.

- **Erref:** AZP-071/004
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 00:05:13. **Bukatu:** 00:08:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendiko bilketak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Baserria » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

<p>Errege sagarra izaten zuten eta Eibarrera eramaten zituzten saltzera otarretan. Baserrian sagar mordoa izaten zuten. Gaztainak ere bazituzten. Gaztainak danbolinean su baxuan prestatzen ziren; udazkenean biltzen zituzten zuhaitzetik, makilarekin jota. Gaztainak gurdian eramaten zituzten baserrira kaxatan, baina gero ez zuten saltzen ia.</p>

- **Erref:** AZP-071/005

- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:08:05. **Bukatu:** 00:09:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

Laburpena:

<p>Sagarrondoak aitak zaintzen zituen. Eguterako sagarra. Sagarrak multzokatu egiten zituzten, eta multzo bakoitzak bere prezioa izaten zuen.</p>

4. Sagardoa etxean nola egiten zuten

- **Erref:** AZP-071/006
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:09:19. **Bukatu:** 00:12:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

<p>Sagardoa etxean egiten zuten, bai baitzeukaten dolarea. Sagardoa nola egiten zuten. 4-5 barrika betetzen zituzten aldiko. Botiletan ere sartzen zuten. Botiletarako kortxoak erosi egiten zituzten.</p>

5. Sagarrak lasto gainean, ondo kontserbatzeko

- **Erref:** AZP-071/007
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:12:08. **Bukatu:** 00:13:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserria » Baserriko lanak » Sagarra, sagastiak

Laburpena:

<p>Sagarrik ez zuten inoiz saldu sagardotegietarako; bai, ordea, kapritxo eskatzen zuen jendearentzat. Sagarra lasto gainean izaten zuten etxean, horrela ez baitzen mailatzen. Sagar erreak jaten zituzten etxean. Labean ogia egin ostean, sagarrak sartzen zituzten eta oso onak ateratzen ziren.</p>

6. Garia erein, jo eta ehotzeko egiten zituztenak

- **Erref:** AZP-071/008
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:13:30. **Bukatu:** 00:16:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Ogia etxean egiten zuten. Garia baserrian ereiten zuten. Garia jotzeko makina ekarri egiten zieten noizean behin etxera. Garia ehotzeko errota Landetan zegoen. Errotara astoarekin joaten ziren, baina estraperloan. Polizia-txakurra ere bazuten, eta laguntza handia ematen zien bidean. Inoiz ez zieten garia kendu.

7. Garia eta artoa ereiten

- **Erref:** AZP-071/009
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:16:15. **Bukatu:** 00:17:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Lurra lantzea
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

<p>Gari-sail handi xamarra zeukaten. Igitaiarekin auzolanean biltzen zuten garia. Artoa egiten zuten, eta hura jorratzeko behiak erabiltzen zituzten.</p>

8. Ura lortzeko egin beharrekoak

- **Erref:** AZP-071/010
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:17:22. **Bukatu:** 00:19:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Ura oso gutxi edukitzen zuten etxean. Euri-ura depositu batean bildu eta aprobetxatu egiten zuten; edateko ura auzoan lortzen zuten. Mendi ondoan ura jaiotzen zen lekuetatik, buruan ontzi handi batean ekartzen zuten ura. Arropak garbitzera urrutira joan behar izaten zuten, Legazpi aldera.

9. Argia lortzeko baliabideak

- **Erref:** AZP-071/011
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 00:19:00. **Bukatu:** 00:19:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Argia petrolioarekin lortzen zuten; kandelak eta olioak ere erabiltzen zituzten.

10. Orkazarko eskola

- **Erref:** AZP-071/013
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:20:11. **Bukatu:** 00:22:18

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikasgaiak eta ikasmateriala
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Orkazarko eskolan ikasi zuen, eta hara joateko bide luzea zegoen. Orkazarko maistrak kanpotik etortzen ziren, eta euskaldunak ziren. Auzoko baserrietako umeak joaten ziren eskola hartara. Maistra jatorra izan zuten, Elgoibarkoa, eta harekin zer ikasten zuten azaltzen du Mariak.</p>

11. Azpeitiko lan-baldintzak vs Donostiakoak

- **Erref:** AZP-071/016
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:25:42. **Bukatu:** 00:26:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

<p>Azpeitiko dendan lanean aritu zenean, Hiru ogerleko jasotzen zituen hilabeteen. Donostiara joan zen geroago neskame, eta han 300 pezeta ematen zioten. Irabazten zuen dirua etxean entregatzen zuen, gurasoei arropa erosten zien.</p>

12. Neska gaztea izategatik, kontuz ibili behar Donostian

- **Erref:** AZP-071/017
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:26:46. **Bukatu:** 00:28:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Lanbideak » Neskameak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Azpeitiko dendan urtebete egin zuen lan; handik Donostiara joan zen eta 7 urte egon zen han lanean. Beldurra pasatzen zuen Donostian, neska gaztea izanda entzun behar izaten zituenengatik. Laneko nagusia oso zorrotza zen. Militarrek egoten ziren Donostian eta Mariak lan egiten zuen ostatuan egoten zirenek mehatxu egiten zieten neska gazteei.

Transkripzioa

- Azpeitin denda hortan egon ziñan eta Donostia jun ziñan?
- Bai, handikan Donostin billau ziaben geuk zea neukan, auzoko neska bat zeuan zean Pentsion Lasan: [...], zazpi in ezkeo, zortzi urtekin han. Eta harek eraman niñun eta zazpi urte in nitun han bertan. Baiño gogorrak

iikusitta.

- Maria, ordun Odriako neska bat hain gaztea ta Donostia neskame, bildurrik ez al zizun ematen?

- Bai, geiñea, hemezortzi baiño lehen, hemezortzi urte baiño lehen ez neukan juteik. Ta ordun gaiñea han zeuan zeak, militarra zeuan dana. Ni ez oain esaten detalako, baiño neska gaztiekin nintzen "joe, vaya rubia, vaya esto...". Bildurrik etxeandriei zan holakue, Pension Lasakua, nik neukan etxeandrie. Eta hola baten batekin gelditzen bagiñan hitz eiten'e, hola egoten zan zai e?

- Ez zizuen uzten?

- Bai, bakizu ze pentsatzen zun? Ta gu neska gaztik ignorantek, ezer ez gendun in ta.

- Ta militarrek eoten zian han?

- Uff, geo gauza hoiyek eskatzen zizkiguen habitaziyota, ta hura zan txarrena. Tableru bat esan, ta tinbria jotzen, "oye, tal sitio" esaten genun, gosaiya, eta atia jo ta igual "pasa" esaten zeuen, ta atia itxi igual eiten zizuen, eta barroa hartu eta bueno! Ze jaleo. Geo [...] jun pentsiyua, ta esaten zin, "oye, oye" esaten zun beak, "si no quieres sentar le voy a decir a tu jefa, tú no pero yo le diré". Ta dana hola, holakotxe konbersaziyuk.

- Amenazak?

- Amenazak, baiño hola e? Hor. Ez dakit nola salbau ere eiten giñan hainbeste militarrekin ta hainbeste granujakin e? Ez dakit, ez dakit nola, ez gendun bazpareko [...] ez genduken.

13. Ostatuan janaria mugatuta

- **Erref:** AZP-071/018
- **Iraupena:** 0:00:59. **Hasi:** 00:28:58. **Bukatu:** 00:29:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Mariak ostatu batean egiten zuen lan, zerbitzatzen aritzen zen. Ogi gutxi zegoen, eta zeukatena banatu egin behar izaten zuten bezero guztientzako adina egon zedin. Langileentzat ez zen egoten jatekorik, eta nola-hala konpontzen ziren zerbait gordetzeko.

14. Ostatuko uniformeak eta zorrotasuna

- **Erref:** AZP-071/019
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:29:57. **Bukatu:** 00:31:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Ostatuan uniformea erabiltzen zuten. Bezeroak izaten zituzten, baina nagusiak oso zorrotzak ziren: behin neska bat saltzaile batekin harrapatu zuten logelan eta kalera bidali zituzten.

15. Ostatuan entzun beharrekoak

- **Erref:** AZP-071/020
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:31:53. **Bukatu:** 00:32:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Neskameak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Ostatuan militarrek ibiltzen ziren gehienbat. Ostatu hartan etxekotzat hartu zuten nagusiek.

Transkripzioa

- Eta zer zan aberats jendea ibiltzen zan? Esan dezu militarrek eta ibiltzen ziela.

- Militarrek danak, danak abiadore ta hortan zeuan... Komedoren zabiltzan zu serbitzen eta plato bat jaten zeuben ta "oye", "por ejemplo un filete edo zeozer" ta "oye, a mí no me has traído", zea, bigarren aldiz, ta esan "¿no te he traído?", "no, no, a mí no me has traído", ta jun sukaldea ta berriz eskau ber izeten zendun. Eta "un desastre". zenbat pasau gendun? Banun nik [...]

- Ta zazpi urte in zittuzun han?

- Han, bai, baiña zan [...], ez zien onea etxeko bezela hartuta neukenen, etxeko bezela, eta ni giltzak armayun ta dana giltzapin eukitzen zeuben fruta ta dana holakue, eta nik giltzak nitunin, hartu ta ni ez nintzen[...]. Ta neskai neure lagunai askotan pasatzen niyon jana ta asko.

16. Alargun geratu zenean, bizimodua aldatu behar

- **Erref:** AZP-071/023
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:33:52. **Bukatu:** 00:35:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

27 urterekin ezkondu, eta handik urtebetera alargun eta haur jaioberria zuela gelditu zen. Orduan baserrira itzuli zen ahizparengana. Haurrak 3 urte zituela, Maria Casa Nicolasara joan zen lanera. Lanik egin behar ez zuenean, baserrira itzultzen zen semearekin egotera.

17. Berrir ezkondu eta Zumarragara bizitzera

- **Erref:** AZP-071/024

- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:35:20. **Bukatu:** 00:36:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

8 urte alargun eman ostean, berriro ezkondu zen Zumarragako gizon batekin eta Zumarragara etorri zen bizitzera. Taberna ireki zuten orduan.

18. Casa Nicolasak Francorekin zuen harreman ona

- **Erref:** AZP-071/025
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:36:28. **Bukatu:** 00:38:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Casa Nicolasako nagusia oso ondo konpontzen zen Francorekin. Franco Aieten egoten zenean, Casa Nicolasatik zerbitzatzen zitzaion. Jendeak kalean Casa Nicolasako uniformeak jantzita ikusten zituztenean, erizainekin nahasten zituen.

19. Franco, Felipe eta atariko lanpara

- **Erref:** AZP-071/026
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:38:59. **Bukatu:** 00:41:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdota, kontakizunak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Mariak ez zuen inoiz izan traturik Francorekin. Inork ez zuen komentariarik egiten Francori buruz. Franco Donostiako zezenketetara joaten zen Felipe de Borbonekin. Ontziak garbitzen aritzen zen Maria, eta behin puskatu egin zitzaion lanpara bat. Donostia guztian bilatu zuten antzeko lanpara bat.

20. "Viva Franco" eta erreketen tiroak

- **Erref:** AZP-071/027
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:41:36. **Bukatu:** 00:43:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepublikanoak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Gaztelaniaz nola-hala moldatzen zen. 20 urte zituela, oraindik ez zekien gaztelaniaz hitz egiten. Gerra hasi zenean, "Viva Franco" esan behar zutela esan zieten, eta buruz ikasi zuten. Erreketeek tiro egiten zieten menditik.

21. Gerran erreketeeekin izandako tratua

- **Erref:** AZP-071/028
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 00:43:23. **Bukatu:** 00:45:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » lhes egin beharra

Laburpena:

Gerra hasi zenean, anaiak mendian ziren; etxera deitu zituzten eta ezkutatuta edukitzen saiatu ziren. Francoren aldeko soldadu bat etxean izan zuten behin. Etxeko oilo guztiak kendu zizkieten erreketee.

22. Gerran hildakoak plazan jartzen zituzten

- **Erref:** AZP-071/029
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:45:55. **Bukatu:** 00:49:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

<p>Eraso militarretan ikusitakoak gogoratzen ditu Mariak. Bonbak ezagutu zituen etxetik gertu. Anaiek nahi ez bazuten ere, gerrara joan behar izan zuten. Gerran hildakoak herriko plazan jartzen zituzten familiartekoak beren bila joan zitezen; Maria beti joaten zen anaiak han ote zeuden begiratzen.</p>

Transkripzioa

- Denbora asko in zuen?
- Nun? Zeak, gerriak?
- Bai.
- Ordun e... Urte pare bat eo iraun zun, e, gerrak.
- Baiña tropak zuen etxe inguruan?
- Ez, ez. Ez.
- Egun baten jun ta bertan aldein ala egon zien egunetan?
- Ez. Atakiek iten zituen Elosiyako zeatik, eta beste aldetik frentik zeuden, eta martxa zea in arte. Makiña bat gixajo jun zan, hilda, Herniyoko zeatik, Zelatundik, behera, traka, traka´. "Eta horren laguna nun dezue?" esaten giñon. Ta "han geldiu da". [...] batek eo bestik.
- Hernio aldea juten zien?
- Hernio bidetik sartzen zian tropak eta bestik beste aldetik, bai. Eta gure etxen bazeoan pandero bat, alkoba baten. Makiña bat dantza in zun / intzun/ `tak tak tak tak´, ametralladorak saltatzen zun, panderuek! Ez pandero jotzen [...], hango tiroteuekin, etxien.
- Dardara harekin?

- Bai.

- Bonbaik sekula gertun o?

- Etxe ingurun ez baiño hurrian bai. Bai. Hurrian bai.

- Jendeke e baserritatie-eta alde egin zun?

- Guk e anaiei eutsi ezin etxen. Bazijoaztela ta bazijoaztela ta eutsi giñun eta azkenian gerraa. Soldautzia otsein ziyobenien jun in ber. Etortzen zienien, "oantxe herrire etorriko dittuk ba, hilde ekarriko ditxiabe". Ta esneta jaisten nintzanian ni esniakin, etxea ez nintzen juten ni baserrira ikusi arte, hildakuk aiuntamienture ekartzen zittuen ba. Hola. Azpeittin, ezta? Ta hola ipintzen zittuen aber zein ote zan. Eta ni ez nitzen /enitzen/ juten, anaien bat ekarri ote ziguen, etxea ez nitzen juten ni ikusi arte. Ta etxea juten nitzenien amai esan nion: "Ama ez debe gureik ekarri". [Hildako...]. Tristie

- Oso.

- Tristie zan hure, bai. Eta hoixe.

- Afusilautako jendeik izan zan? Eo urkatutakoik eo?

- Ez, han bertan ez. Ez det uste, ez. Bestela tiroz [...]. Beno, nik kanpon ez dakit /eztakit/ ze ingo zittuen, hildakuk kamion baten zeak bezela ekartzen zittuen.

- Kamionen ekartzen zittuen?

- Hildakuk bai! Azpeiti inguru hortakuk ekartzen zittuen hildakuk aiuntamentura Azpeitira. Ta ipintzen zittuen Azpeitiyen aiuntamentun. [...]. Eta bakoitzek berie jasotzen zun. Hau gurie da, bestie bestiena, ezautzen zunak...

- Lurren egoten zien?

- Ez, mahai gaiñetan ipintzen zittuen hildakuk.

- Askok izan zan? Hildako asko?

- Bai, bai. Askok izen zan bai. Tristie zan hure. "Ama gure etxeok ez debe ekarri. Hurrengo egunin zein ekarriko ote debe? Hil emen dittue han, bai."

23. Gerrako borroka gogorak Eibar eta Erreterian

- **Erref:** AZP-071/030
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:49:04. **Bukatu:** 00:50:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerrako berriak irrati bidez edo kalean entzuten zituzten. Eibar eta Erreterian gerra gogorragoa izan zen. Etetik entzuten zituzten hegazkinak, eta baratzean ezkutatzeko ziren orduan.

Transkripzioa

- Zuek nundik enteratzen zineten, radioik bazenuen? Radiotik enteratzen zineten?

- Nik ez dakit jendiak [...], jendiak badakit radiotik segiu ta abar ta ibiltzen giñan. Baiño enteratzen giñan, bai.

- Bazuen radioik etxen?

- Radio [...] bai, izango zan, baiño bestela jendie o...

- Jendekek kalen o...

- Bai, kalen esaten zeber, o periodikun eo... zeozker esaten zeber.

- Azpeiti nola geldittu zan gero?

- Azpeitiyen ez zan honbesteko [...] izen e? Hor zeon Errentei o zan Eibarren ta hoyetan zien... Zeon, ze esango det, San Antonioko fronte hartan ze tiroteo eon zan ez zeon eoteik gure etxien, hango tirotea aitzen zan, abiaziyu...

- Zuen etxetik aitzen zan?

- Abiazyu hola [...]... Ta artapea etxetik ertenda, arto arten sartuta gaba pasatzen giñun, etxetik ertenda. Hola e? Dana haura ikusten giñun rrrrrrr iten abiaziyu hoi.

- Nolakok zien abioiak?

- Abioi [...] hoik, zeon ibiltzen zian... bata bestiei tiroka goian ta dana [...].

24. Tabernako gorabeherak

- **Erref:** AZP-071/033
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:51:50. **Bukatu:** 00:54:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa
- Aisia » Taberna giroa » Jokoak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

<p>Tabernan barran egiten zuen lan Mariak. Ez zuten jatekorik ematen. Taberna-giroa lehen nolakoa zen azaltzen du: kartetan aritzen ziren, langile-jendea etortzen zen gehienbat, "bar Maritxu" zen denentzat... Lehen txikiteoa egiten zen. Barrikatan ekartzen zen ardoa, handik botilara bota, eta hortik zerbitzatu egiten zuten. Emakume gutxi sartzen zen lehen tabernan.</p>

25. Tabernako goatekeak

- **Erref:** AZP-071/034
- **Iraupena:** 0:01:34. **Hasi:** 00:54:11. **Bukatu:** 00:55:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa

Laburpena:

Taberna ixteko garaian, udaletxeak agindutako ordua errespetatzen zen. Pare bat aldiz goatekeak antolatu izan ditu Mariak tabernan; goatekeetarako udaletxean baimena eskatu behar izaten zen.

26. Tabernako bezeroekiko harremana

- **Erref:** AZP-071/035
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:55:45. **Bukatu:** 00:57:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa

Laburpena:

Tabernako bezeroak normalean kamioilariak izaten ziren. Berak eraman izan du negozioa alabarekin; lehen errespetu gehiago zegoen.

Ibarguren Iparragirre, Maria | ahotsak.eus Orr.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-08-19

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com